Lefel Mynediad
Darlith 4: Dechrau sgwrsio

Nodiadau i’r tiwtor

Yn y ddarlith hon, bydd y ffocws ar:	Technegau caffael iaith a ddefnyddir:	Bydd angen yr adnoddau canlynol arnoch chi:
• Adolygu’r ddarlith flaenorol – Cyfarchion / Y Treiglad Meddal / Pwy wyt ti? • Sut wyt ti? Sut ydych chi? • Ble wyt ti’n byw? (+ treiglad trwynol) • Beth wyt ti’n hoffi?	• Drilio – dril ailadrodd / cwestiwn ac ateb • Chwarae gêm – defnyddio pêl er mwyn rhoi cyfle i ymarfer holi ac ateb cwestiwn • Chwarae gêm – defnyddio disau poced i ymarfer patrymau a ddysgwyd	• byrddau gwyn bach unigol • peli meddal • disau poced • sach geiriau

Allwedd:

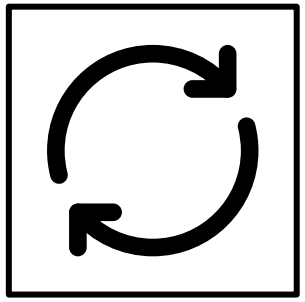

Drilio

Ymarfer ar lafar (yn unigol)

Tasg wrando

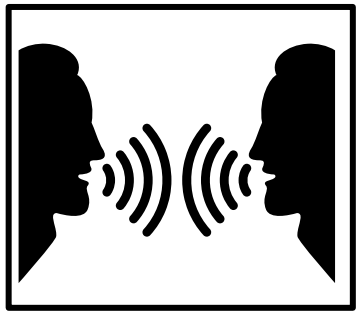

Gwaith pâr

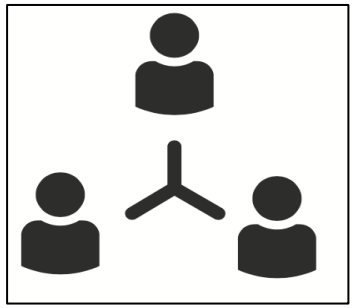

Grŵp o dri

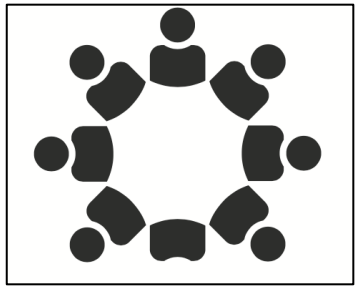

Gwaith grŵp

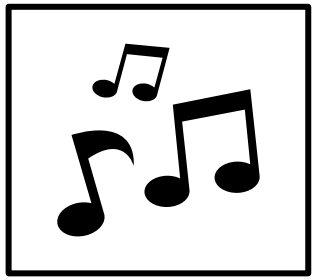

Amser canu

Gwaith ar y byrddau gwyn

Tasg ysgrifennu

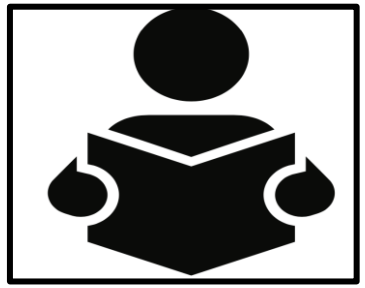

Tasg ddarllen

Help llaw

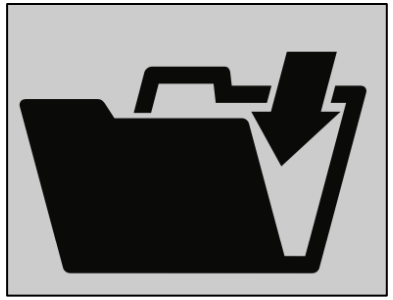

Tystiolaeth i’r Portffolio

Cyfarchion *Greetings*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*
Beth am ddefnyddio lleisiau gwahanol, e.e. yn uchel, yn isel, yn araf, yn gyflym, a.y.y.b?

Helô!	*Hello!*
Bore da.	*Good morning.*
Prynhawn da.	*Good afternoon.*
Noswaith dda.	*Good evening.*
Sut mae?	*How are you?*

Pa gyfarchion fyddet / faset ti’n eu defnyddio am ...?
Which greeting would you use at ...?

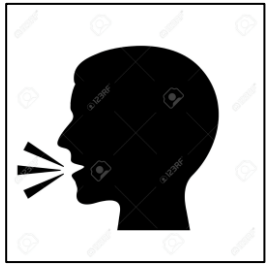

08.30 y.b.

10.00 y.b.

12.30 y.p.

02.15 y.p..

04.00 y.p.

07.30 y.b.

08.00 y.h.

03.30 y.p.

Y treigladau / *The mutations*

Treiglad ydy pan fod llythyren gyntaf gair yn newid. Mae'r newid yn digwydd o ganlyniad i'r gair sy'n dod o'i flaen.
A mutation is when a consonant changes at the beginning of a word. This occurs because of a word or phrase preceding it.

Dim ond y naw llythyren yma sy'n treiglo:
Only these 9 letters mutate:

p t c b d g ll m rh

Mae tri math gwahanol o dreigladau:
There are three different mutations:

1. Treiglad meddal / *Soft mutation*
2. Treiglad trwynol / *Nasal mutation*
3. Treiglad llaes / *Aspirate mutation*

Y tabl treiglo

Llythyren cyn treiglo *Original letter*	**Treiglad meddal** *Soft mutation*	**Treiglad trwynol** *Nasal mutation*	**Treiglad llaes** *Aspirate mutation*
p	b	mh	ph
t	d	nh	th
c	g	ngh	ch
b	f	m	
d	dd	n	
g	-	ng	
ll	l		
m	f		
rh	r		

Y treiglad meddal

p	t	c	b	d	g	ll	m	rh
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
b	d	g	f	dd	-	l	f	r

Cyfarchion yn y dosbarth
Greetings in the classroom

Bore da, blant.

Bore da, bawb.

Prynhawn da, ddosbarth.

Prynhawn da, flwyddyn 3.

Yn y Gymraeg mae treiglad ar ôl cyfarchiad. Rydyn ni'n dweud:
In Welsh there is a soft mutation after a greeting. We say:

Helô, blant.

plant	*children*
pawb	*everyone*
dosbarth	*class*
blwyddyn	*year*

Sut wyt ti? *How are you?*

Sut wyt ti?

Sut ydych chi?

***'ti'* and '*chi*' both mean you.**

ti

"ti" *is used when addressing a singular person, e.g. a friend*

chi

"chi" *is used when addressing more than one person, e.g. a whole a class*

"chi" *is also used when addressing a formal person, e.g. the headteacher*

Sut wyt ti? *How are you?*

Sut wyt ti?

Sut dach chi?

***'ti'* and '*chi*' both mean you.**

ti

"ti" *is used when addressing a singular person, e.g. a friend*

chi

"chi" *is used when addressing more than one person, e.g. a whole a class*

"chi" *is also used when addressing a formal person, e.g. the headteacher*

Sut wyt ti? *How are you?*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Sut wyt ti?	*How are you? (sgl)*
Sut ydych chi?	*How are you? (plural)*
Da iawn, diolch.	*Very well, thank you.*
Gweddol.	*O.k.*
Wedi blino.	*Tired.*
Ofnadwy.	*Terrible.*

Sut wyt ti? *How are you?*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Sut wyt ti?	*How are you? (sgl)*
Sut dach chi?	*How are you? (plural)*
Da iawn, diolch.	*Very well, thank you.*
Gweddol.	*O.k.*
Wedi blino.	*Tired.*
Ofnadwy.	*Terrible.*

Yn y dosbarth *In the classroom*

i + yn = i'n

ti = you (singular)

Sut wyt ti heddiw?

Rydw i'n iawn, diolch.

Rydw i'n hapus.

Rydw i'n drist

Rydw i wedi blino.

Rydw i'n nerfus.

Rydw i'n fendigedig.

Rydw i'n sâl.

Yn y dosbarth *In the classroom*

i + yn = i'n

ti = you (singular)

Sut wyt ti heddiw?

Dw i'n iawn, diolch.

Dw i'n hapus.

Dw i'n drist

Dw i wedi blino.

Dw i'n nerfus.

Dw i'n fendigedig.

Dw i'n sâl.

Yn y dosbarth *In the classroom*

i + yn = i'n

chi = you
(plural / formal)

Sut ydych chi heddiw?

Rydyn ni'n iawn, diolch.

Rydyn ni'n hapus.

Rydyn ni'n drist.

Rydyn ni wedi blino.

Rydyn ni'n nerfus.

Rydyn ni'n fendigedig.

Rydyn ni'n sâl.

Yn y dosbarth *In the classroom*

i + yn = i'n

chi = you
(plural / formal)

Sut ydych chi heddiw?

'Dyn ni'n iawn, diolch.

'Dyn ni'n hapus.

'Dyn ni'n drist.

'Dyn ni wedi blino.

'Dyn ni'n nerfus.

'Dyn ni'n fendigedig.

'Dyn ni'n sâl.

Yn y dosbarth *In the classroom*

i + yn = i'n

chi = you
(plural / formal)

Sut ydych chi heddiw?

Dan ni'n iawn, diolch.

Dan ni'n hapus.

Dan ni'n drist.

Dan ni wedi blino.

Dan ni'n nerfus.

Dan ni'n fendigedig.

Dan ni'n sâl.

Rhowch gynnig arni! *Give it a go!*

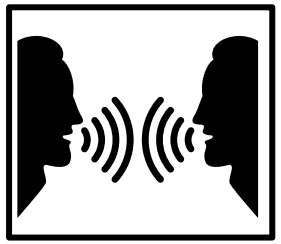

A: Bore da!

B: Bore da! Sut wyt ti?

A: Rydw i'n iawn, diolch. Sut wyt ti?

B: Rydw i’n hapus, diolch.

A: Pwy wyt ti?

B: Sara ydw i. Pwy wyt ti?

A: Rhys ydw i.

B: Hwyl fawr.

Codwch a sgwrsiwch! *Get up and chat!*

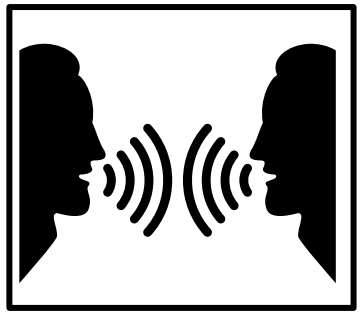

Pwy wyt ti?	Sut wyt ti?
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Cyfieithwch y sgwrs gan ddefnyddio'r patrymau ddysgoch chi heddiw.
Translate the conversation by using the Welsh patterns you learnt today.

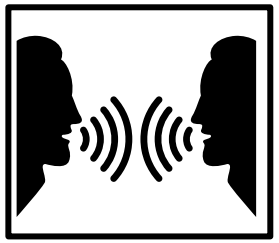

A: Good evening!

B: Hello! Who are you?

A: I am Shân. Who are you?

B: I am Jac Rees.

A: How are you?

B: I am fine, thank you. How are you?

A: I am nervous.

B: Oh no!

Cwblhewch y sgwrs gan ddefnyddio’r patrymau ddysgoch chi heddiw.
Complete the conversation by using the Welsh patterns you learnt today.

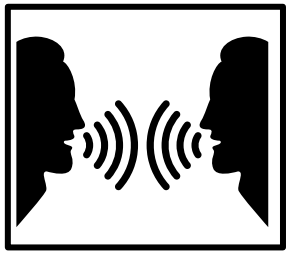

A: Prynhawn da!

B:

A:

B:

A:

B:

A:

B:

Y trydydd person / The *third person*

Sut mae **hi**?

*How is **she**?*

Mae hi'n ...

She is ...

Sut mae **e**?

*How is **he**?*

Mae e'n ...

He is ...

Y trydydd person / The *third person*

Sut mae **hi**?

*How is **she**?*

Mae hi'n ...

She is ...

Sut mae **o**?

*How is **he**?*

Mae o'n ...

He is ...

Sut mae e?

Sut mae o?

Y trydydd person / The *third person*

Sut mae **hi**?

*How is **she**?*

Mae hi'n ...

She is ...

Sut mae **e**?

*How is **he**?*

Mae e'n ...

He is ...

Y trydydd person / The *third person*

Sut mae **hi**?

*How is **she**?*

Mae hi'n ...

She is ...

Sut mae **o**?

*How is **he**?*

Mae o'n ...

He is ...

Sut mae hi?

Sut mae hi?

Sut mae e?

Sut mae o?

Sut mae e?

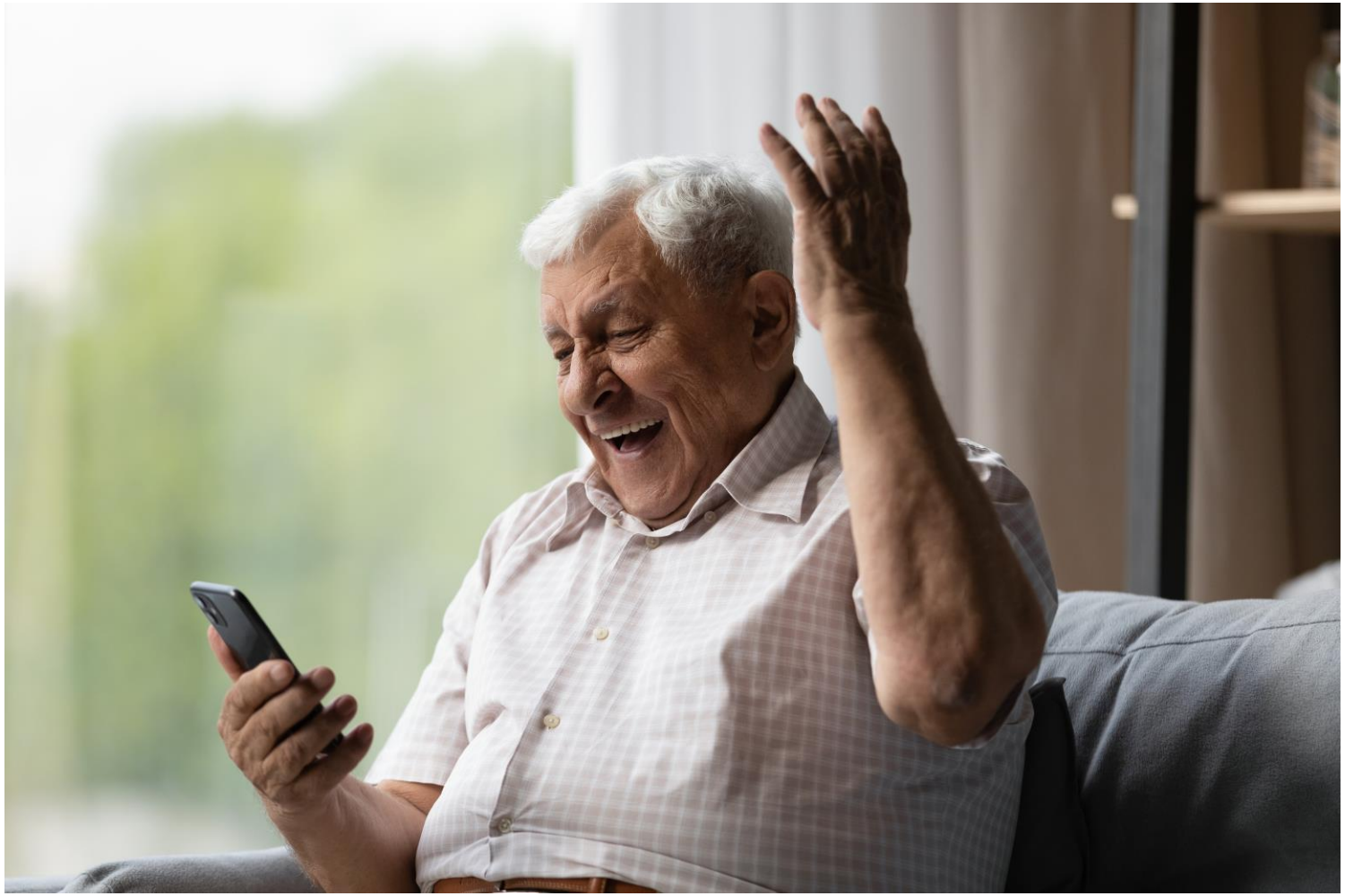

Sut mae o?

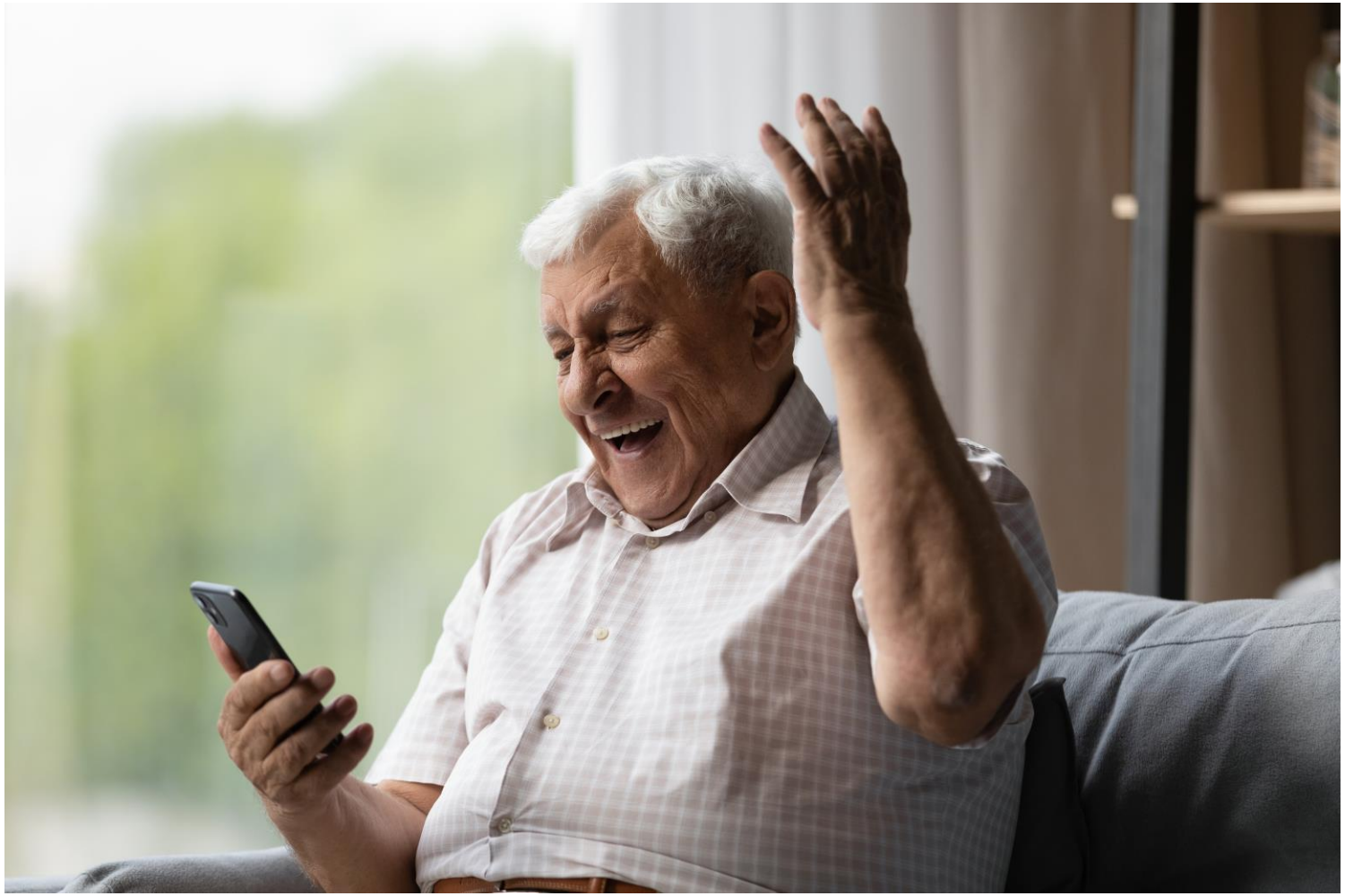

Ble wyt ti'n byw? *Where do you live?*

Does DIM treiglad am fod y llefydd hyn yn dechrau gyda'r llythrennau A neu LL sydd ddim yn treiglo'n drwynol.
There is no mutation here as these place names begin with the letters A or Ll and they do NOT have a nasal mutation.

Rydw i'n byw yn Aberystwyth.
Dw i'n byw yn Llantrisant.

Rydw i'n byw **ym Mh**enybont. (Penybont)
Dw i'n byw **ym Mh**enant. (Penant)

Rydw i'n byw **yn Nh**regaron. (Tregaron)
Dw i'n byw **yn Nh**alybont. (Talybont)

Rydw i'n byw **yng Ngh**aerdydd. (Caerdydd)
Dw i'n byw **yng Ngh**aernarfon. (Caernarfon)

Rydw i'n byw **ym M**angor. (Bangor)
Dw i'n byw **yn N**ol-y-bont. (Dol-y-bont)
Dw i'n byw **yng Ng**wynedd. (Gwynedd)

Llythyren cyn treiglo *Original letter*	**Treiglad meddal** *Soft mutation*	**Treiglad trwynol** *Nasal mutation*	**Treiglad llaes** *Aspirate mutation*
p	b	mh	ph
t	d	nh	th
c	g	ngh	ch
b	f	m	
d	dd	n	
g	-	ng	
ll	l		
m	f		
rh	r		

Lle wyt ti'n byw? *Where do you live?*

Does DIM treiglad am fod y llefydd hyn yn dechrau gyda'r llythrennau A neu LL sydd ddim yn treiglo'n drwynol.
There is no mutation here as these place names begin with the letters A or Ll and they do NOT have a nasal mutation.

Rydw i'n byw yn Aberystwyth.
Dw i'n byw yn Llantrisant.

Rydw i'n byw **ym Mh**enybont. (Penybont)
Dw i'n byw **ym Mh**enant. (Penant)

Rydw i'n byw **yn Nh**regaron. (Tregaron)
Dw i'n byw **yn Nh**alybont. (Talybont)

Rydw i'n byw **yng Ngh**aerdydd. (Caerdydd)
Dw i'n byw **yng Ngh**aernarfon. (Caernarfon)

Rydw i'n byw **ym M**angor. (Bangor)
Dw i'n byw **yn N**ol-y-bont. (Dol-y-bont)
Dw i'n byw **yng Ng**wynedd. (Gwynedd)

Llythyren cyn treiglo *Original letter*	**Treiglad meddal** *Soft mutation*	**Treiglad trwynol** *Nasal mutation*	**Treiglad llaes** *Aspirate mutation*
p	b	mh	ph
t	d	nh	th
c	g	ngh	ch
b	f	m	
d	dd	n	
g	-	ng	
ll	l		
m	f		
rh	r		

Y treiglad trwynol

p	t	c	b	d	g
↓	↓	↓	↓	↓	↓
mh	nh	ngh	m	n	ng

RULE:
‘ti’ yn y cwestiwn = ‘fi’ yn yr ateb

Ble wyt ti’n byw?
Where do you live?

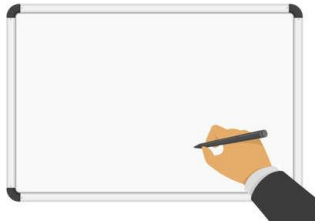

Rydw i’n byw yn …
Dw i’n byw yn …
I live in …

yn + Aberaeron

yn + Pontyberem

yn + Caerfyrddin

yn + Llanbed

yn + Tymbl

yn + Dinbych

yn + Caergybi

RULE:
‘ti’ yn y cwestiwn = ‘fi’ yn yr ateb

Lle wyt ti’n byw?
Where do you live?

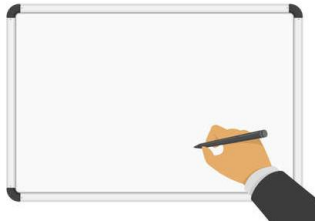

Rydw i’n byw yn …
Dw i’n byw yn …
I live in …

yn + Aberaeron

yn + Pontyberem

yn + Caerfyrddin

yn + Llanbed

yn + Tymbl

yn + Dinbych

yn + Caergybi

Ble wyt ti’n byw? *Where do you live?*

<u>Cyfarwyddiadau i’r tiwtor:</u>

1. Bydd angen peli arnoch chi.
2. Rhannwch y myfyrwyr i grwpiau o 6.
3. Rhowch bêl i un aelod o’r grwp.
4. Gofynnwch iddo/iddi daflu’r bêl at aelod arall o’r grwp. Bydd angen iddo/iddi ofyn y cwestiwn “Ble wyt ti’n byw?”
5. Bydd y person sydd wedi dal y bêl yn ateb y cwestiwn cyn ei thaflu at berson arall. Bydd angen iddo / iddi ofyn yr un cwestiwn eto.
6. Bydd pawb yn y grwp yn cael cyfle i ymarfer holi ac ateb y cwestiwn.

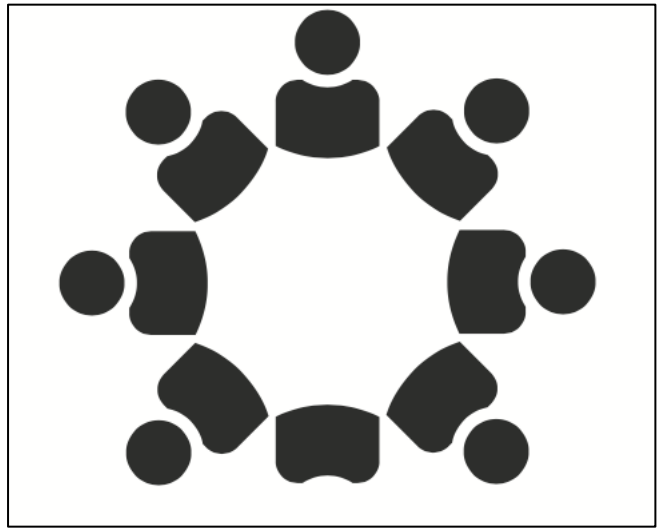

Lle wyt ti’n byw? *Where do you live?*

<u>Cyfarwyddiadau i’r tiwtor:</u>

1. Bydd angen peli arnoch chi.
2. Rhannwch y myfyrwyr i grwpiau o 6.
3. Rhowch bêl i un aelod o’r grwp.
4. Gofynnwch iddo/iddi daflu’r bêl at aelod arall o’r grwp. Bydd angen iddo/iddi ofyn y cwestiwn “Ble wyt ti’n byw?”
5. Bydd y person sydd wedi dal y bêl yn ateb y cwestiwn cyn ei thaflu at berson arall. Bydd angen iddo / iddi ofyn yr un cwestiwn eto.
6. Bydd pawb yn y grwp yn cael cyfle i ymarfer holi ac ateb y cwestiwn.

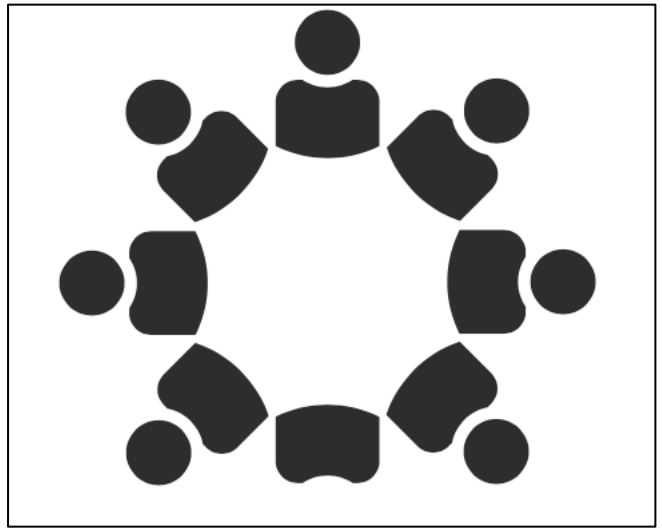

Ble wyt ti’n byw? ***Where do you live?***

Lle wyt ti'n byw?

Dw i’n byw yn + treiglad trwynol…

I live at …

Y trydydd person – *third person*

Ble mae **hi'n** byw?

*Where does **she** live?*

Mae hi'n byw yn...

She lives in ...

Ble mae **e'n** byw?

*Where does **he** live?*

Mae e'n byw yn...

He lives in ...

Y trydydd person – *third person*

Lle mae **hi'n** byw?

*Where does **she** live?*

Mae hi'n byw yn...

She lives in ...

Lle mae **o'n** byw?

*Where does **he** live?*

Mae o'n byw yn...

He lives in ...

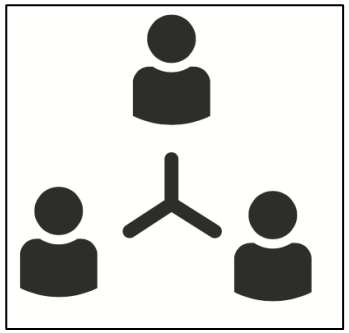

Cyfarwyddiadau i’r tiwtor:

1. Bydd angen disiau poced arnoch chi.
2. Rhannwch y myfyrwyr i grwpiau o 3.
3. Bydd angen dau ddis ar bob grwp. Ar un dis bydd y rhagenwau – ti, hi a fe. Ar yr ail ddis bydd enwau llefydd (sleidiau i ddilyn).
4. Bydd angen taflu’r ddau ddis a chreu brawddeg, e.e. hi + Caerdydd = Mae hi’n byw **yng Ngh**aerdydd.
5. Bydd pawb yn y grwp yn cael cyfle i ymarfer.

Ble mae **hi’n** byw?

Mae hi’n byw yn...

Ble mae **e’n** byw?

Mae e’n byw yn...

Lle mae **hi’n** byw?

Mae hi’n byw yn...

Lle mae **o’n** byw?

Mae o’n byw yn...

Enwau llefydd + ti + fe + hi

ti	**fe**	**hi**
ti	**fe**	**hi**

Enwau llefydd + ti + fo + hi

ti	fo	hi
ti	fo	hi

Enwau llefydd + ti + fe/fo + hi

Ceredigion	Bangor	Caerdydd
Treherbert	Pontypridd	Gwynedd

Enwau llefydd + ti + fe/fo + hi

Casnewydd	Blaenau Gwent	Dinbych
Trefynnon	Penllwyn	Gelligaer

Beth wyt ti’n hoffi? *What do you like?*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Beth wyt ti’n hoffi?	*What do you like?* *(singular)*
Rydw i’n hoffi	*I like ... .*
Dw i’n hoffi	
Beth ydych chi’n hoffi?	*What do you like?* *(formal singular or plural)*
Rydw i’n hoffi	*I like ... .*
Dw i’n hoffi	
Rydyn ni’n hoffi	*We like ... .*
'Dyn / Dan ni’n hoffi	

Be wyt ti’n hoffi / licio? *What do you like?*

Ailadroddwch ar ôl y tiwtor. *Repeat after the tutor.*

Be wyt ti’n hoffi / licio?	*What do you like?* *(singular)*
Rydw i’n hoffi / licio	*I like ... .*
Dw i’n hoffi / licio	
Be dach chi’n hoffi?	*What do you like?* *(formal singular or plural)*
Rydw i’n hoffi	*I like ... .*
Dw i’n hoffi	
Rydyn ni’n hoffi	*We like ... .*
Dan ni’n hoffi	

Beth wyt ti’n hoffi? *What do you like?*

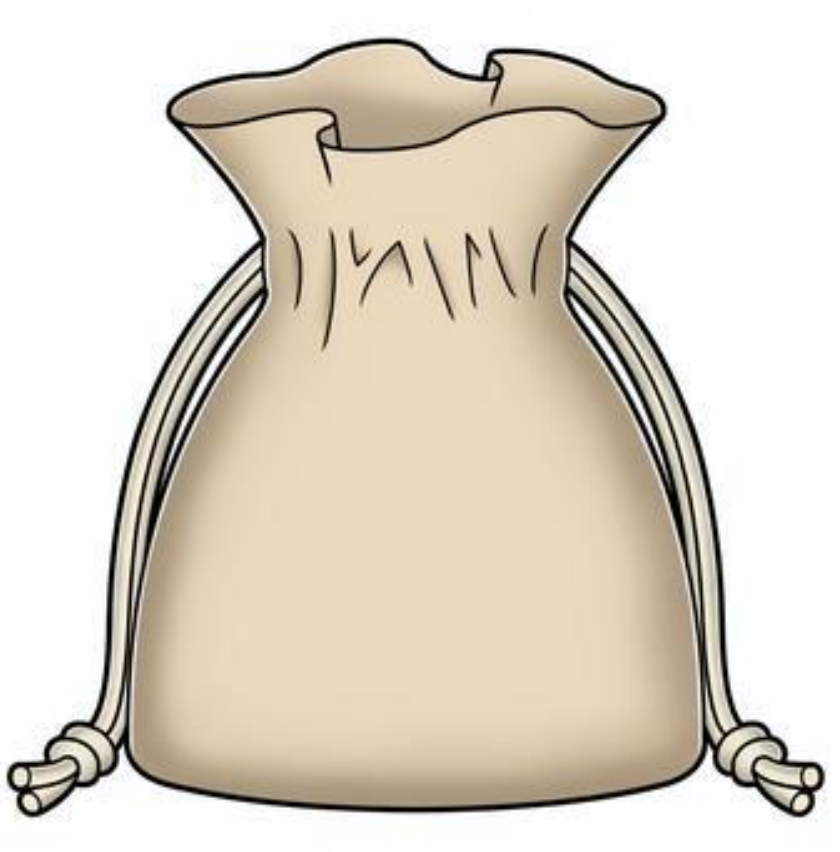

<u>Cyfarwyddiadau i’r tiwtor:</u>

1. Bydd angen sach fach arnoch chi.
2. Rhowch y cardiau (sleidiau nesaf) yn y sach.
3. Rhannwch y myfyrwyr i grwpiau o 3 neu 4.
4. Rhowch sach i bob grwp.
5. Bydd angen i un myfyriwr ddechrau’r gêm drwy holi: “Beth wyt ti’n hoffi, Rhys?”
6. Bydd Rhys yn dewis cerdyn o’r sach ac yn ymarfer y patrwm “Rydw i’n hoffi ...” / Dw i’n hoffi ...”

Be wyt ti’n hoffi / licio? *What do you like?*

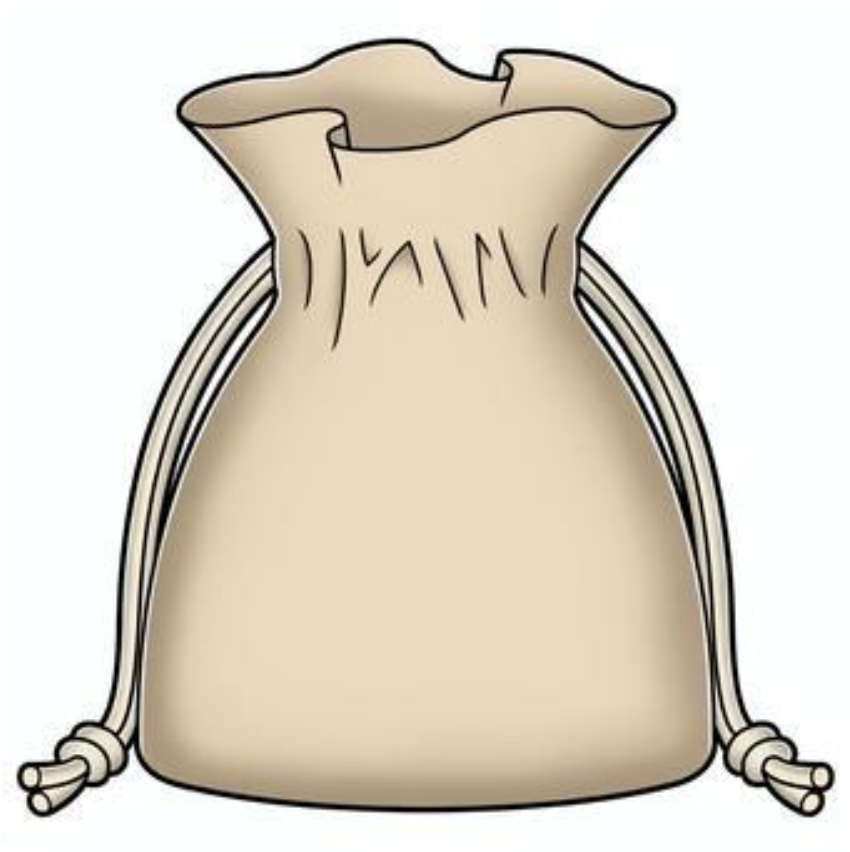

<u>Cyfarwyddiadau i’r tiwtor:</u>

1. Bydd angen sach fach arnoch chi.
2. Rhowch y cardiau (sleidiau nesaf) yn y sach.
3. Rhannwch y myfyrwyr i grwpiau o 3 neu 4.
4. Rhowch sach i bob grwp.
5. Bydd angen i un myfyriwr ddechrau’r gêm drwy holi: “Be wyt ti’n hoffi, Rhys?”
6. Bydd Rhys yn dewis cerdyn o’r sach ac yn ymarfer y patrwm “Rydw i’n hoffi ...” / Dw i’n hoffi ...”

te

coffi

sudd afal

dŵr

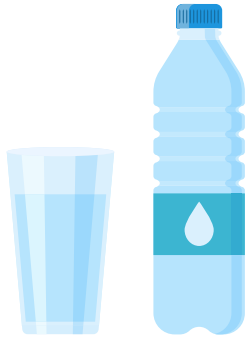

darllen

gwylio’r teledu

rhedeg

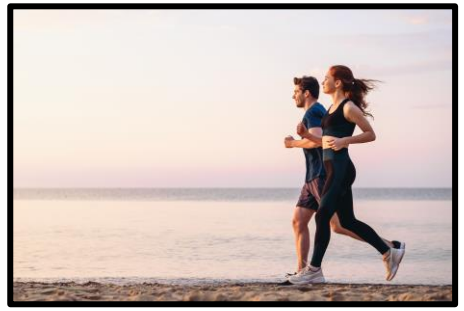

cerdded

nofio

canu

dawnsio

cyri

Codwch a sgwrsiwch! *Get up and chat!*

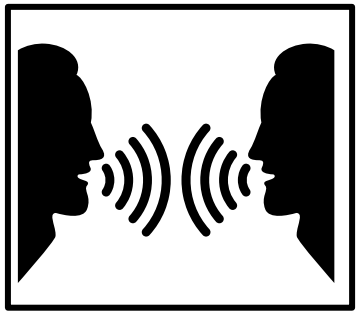

Pwy wyt ti?	Sut wyt ti?	Ble wyt ti'n byw?	Beth wyt ti'n hoffi?
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Codwch a sgwrsiwch! *Get up and chat!*

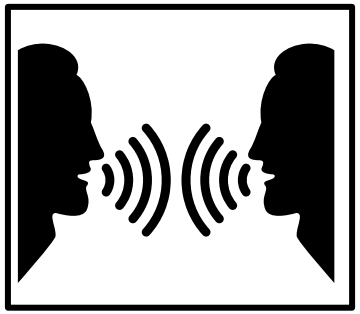

Pwy wyt ti?	Sut wyt ti?	Lle wyt ti’n byw?	Be wyt ti’n hoffi / licio?
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Munud i feddwl ... / Time to think ...

Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?
Which language acquisition techniques were used in this lecture?

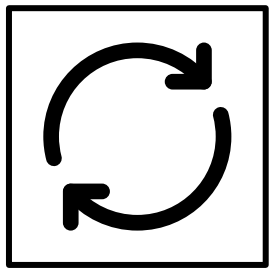

Drilio

Ymarfer ar lafar (yn unigol)

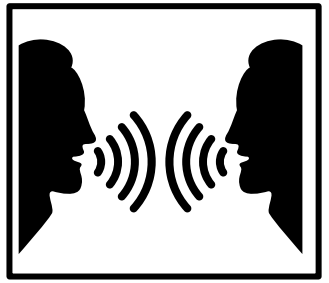

Gwaith pâr

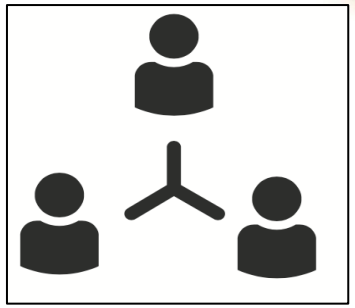

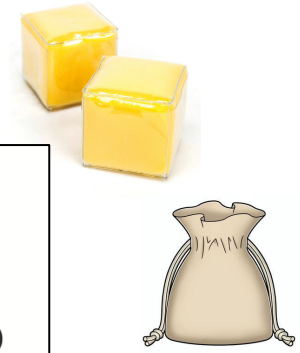

Grŵp o dri

Da iawn chi!

Daliwch ati!